

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Accvratam Qvæstionvm D. Thomæ, Ab LXXXIV. Vsqve ad finem: &
Disputationum de virtute Pœnitentiæ, De Clauibus, De Sacramentis
Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis, De Purgatorio, Suffragiis & Indulgentiis,
expositionem complectens : Accesserunt Indices quinque: ... Postremus

Suárez, Francisco

[Köln], 1616

Articulus 5. Vtrum hoc Sacramentum sit de necessitate salutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93815)

Virum impositio manuum sacerdotis requiratur ad hoc sacramentum.

4. contra Gen. c. 71. Et Opus. 22. c. 4.

Ad quantum sic proceditur. Videtur, quod impositio manuum sacerdotis requiratur ad hoc sacramentum. Dicitur enim Mar. vi. Super agros manus imponent; & bene habebunt. Aegri autem spiritualiter sunt peccatores, qui recipiunt bonam habitudinem per hoc sacramentum. Ergo in hoc sacramento est manus impositio faciend.

2. Praeterea. In sacramento poenitentiae recuperat homo Spiritum sanctum amissum: unde ex persona poenitentis dicitur in Psal. 50. Redde mihi letitiam salutis tuae, & Spiritu principali confirma me. Sed Spiritus sanctus datur per impositionem manuum: legitur enim Act. 8. quod Apostoli imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum: & Matth. 19. dicitur, quod oblatis sunt Domino paruuli, ut eis manus imponeret. Ergo in hoc sacramento est faciend manus impositio.

3. Praeterea. Verba sacerdotis in hoc sacramento non sunt maioris efficaciae, quam in aliis sacramentis: Sed in aliis sacramentis non sufficiunt verba ministri, nisi aliquem actum exerceat: sicut in Baptismo simul cum hoc quod sacerdos dicit. Ego te baptizo, requiritur corporalis ablutio. Ergo etiam simul cum hoc, quod sacerdos dicit, Ego te absoluo, oportet quod aliquem actum exerceat circa poenitentem, imponendo ei manus.

Sed contra est, quod cum Dominus dixit Petro, Quodcumque solveris super terram, &c. nullam mentionem de manus impositione fecit: neque etiam cum omnibus Apostolis simul dixit, Quorum remisseritis peccata, remittuntur eis. Non ergo ad hoc sacramentum requiritur impositio manuum.

Respondeo dicendum, quod impositio manuum in sacramento Ecclesiae fit ad designandum aliquem copiosum gratiae effectum, quo illi, quibus manus imponuntur, quodammodo per quadam similitudinem continuantur ministri, in quibus copia gratiae esse debet. Et ideo manus impositio fit in sacramento Confirmationis: in quo confertur plenitudo Spiritus sancti: & in Sacramento Ordinis, in quo confertur quaedam excellentia potestatis in diuinis mysteriis. Unde & 2. ad Timot. 1. dicitur: Resuscites gratiam Dei, quae est in te, per impositionem manuum mearum. Sacramentum autem poenitentiae non ordinatur ad consequendam aliquam excellentiam gratiae, sed ad remotionem peccatorum. Et ideo ad hoc sacramentum non requiritur manus impositio, sicut etiam nec ad Baptismum: in quo tamen sit plenior remissio peccatorum.

Ad primum ergo dicendum, quod illa manus impositio non est sacramentalis, sed ordinatur ad miracula perficienda: ut scilicet per contactum manus hominis sanctificati, etiam corporalis infirmitas tollatur. Sicut etiam legitur de Dimidio Mar. 6. quod infirmis & manibus impositis curauit: & Mar. 8. legitur, quod leprosum mundauit per contactum.

Ad 2. dicendum, quod non qualibet acceptio Spiritus sancti requirit manus impositionem: quia etiam in baptismo accipit homo Spiritum sanctum, nec tamen fit ibi manus impositio. Sed acceptio Spiritus sancti cum plenitudine requirit manus impositionem: quod pertinet ad Confirmationem.

Ad 3. dicendum, quod in sacramentis, quae perficiuntur in usu materiae, minister habet aliquem actum corporalem exercere circa eum, qui suscipit sacramentum: sicut in Baptismo, & Confirmatione, & Extrema unctione. Sed hoc sacramentum non consistit in usu alicuius materiae exterioris appositae: sed loco materiae se habent ea, quae sunt ex parte poenitentis. Unde sicut in Eucharistia sacerdos sola prolatione verborum super materiam perficit sacramentum: ita etiam sola verba sacerdotis absoluens super poenitentem, perficiunt absolutiois sacramentum. Et si aliquis actus corporalis esset ex parte sacerdotis necessarius, non minus competere Crucis signatio, quae adhibetur in Eucharistia, quam manus impositio: in signum, quod per sanguinem Crucis Christi remittuntur peccata. Et tamen non est de necessitate huius sacramenti, sicut nec de necessitate Eucharistiae.

Non satis fuit D. Tho. ostendisse in articulo praecedenti, nulla alia verba sacerdotis, praeter illa, Ego te absoluo, esse de essentia huius sacramenti, sed viterius etiam in praesenti articulo ostendere voluit, nullam aliam actionem sacerdotis, praeter prolationem dictorum verborum, esse ad hoc sacramentum perficiendum necessariam. Et quia hoc maxime dubitari poterat de impositione manuum, vel quia in aliquibus sacramentis necessaria est, vel quia nonnulli sacerdotes in hoc sacramento tradendo illa videntur, ideo in corpore articuli in particulari de hac caeremonia id ostendit. In solut. autem ad 3. sermonem extendit ad crucis signum, seu benedictionem, ac denique ad quamcumque aliam actionem sacerdotis. Fundamentum autem D. Thae priorum est, quia neque ex Christi institutione, aut verbis, aliquid tale colligitur, neque etiam ex natura seu effectu, sine, aut materia huius sacramenti, ut satis diuincie ipse declarat, partim in corpore, partim in solutione ad 3. Non declarat autem D. Tho. esse illa caeremonia impositionis manuum non sit essentialis, an sit saltem necessaria ex praeepto, vel saltem sit magis congruum, illam adhibere: nam, licet Sotus in 4. d. 14. quaest. 1. art. 4. intelligat D. Tho. hoc loco non solum negare necessitatem essentiae, sed etiam praecipti, imo & congruentiam, & vtilitarem, tamen re vera D. Thom. solum excludit necessitatem sacramenti, reliqua vero praetermittit, quia facile ex illo principio definiri possunt, ut videbimus infra, agentes de caeremoniis huius sacramenti.

ARTICVLVS V.

Virum hoc sacramentum sit de necessitate salutis.

Ad quantum sic proceditur. Videtur quod hoc sacramentum non sit de necessitate salutis. Quia super illud Psal. Qui format in lacrymis, &c. dicit Gloss. Noli esse tristis, si adfit tibi bona voluntas, unde melior pax. Sed tristitia est de ratione poenitentiae: secundum illud 2. Corint. 7. Quae secundum Deum est tristitia, poenitentiam in salutem stabilem operatur. Ergo bona voluntas sine poenitentia sufficit ad salutem.

2. Corint. 7. Quae secundum Deum est tristitia, poenitentiam in salutem stabilem operatur. Ergo bona voluntas sine poenitentia sufficit ad salutem.

2. Praeterea. Proverb. 10. dicitur. Vniuersa delicia operit charitas, & infra 15. Per misericordiam, & fidem purgantur peccata. Sed hoc sacramentum non est, nisi ad purgandum peccata. Ergo habendo charitatem, & fidem, & misericordiam, potest quisque salutem consequi, etiam sine poenitentia sacramento.

3. Praeterea. Sacramenta Ecclesiae initium habent ab institutione Christi: sed sicut legitur Ioan. 8. Christus mulierem adulteram absoluit absque poenitentia. Ergo videtur quod poenitentia non sit de necessitate salutis.

Sed contra est, quod Dominus dicit Luc. 8. Si poenitentiam non habueritis, omnes simul peribitis.

Respondeo dicendum, quod aliquid est necessarium ad salutem dupliciter: Vno modo absolute: alio modo ex suppositione. Absolute quidem necessarium est ad salutem illud, sine quo nullus salutem consequi potest, sicut gratia Christi, & sacramentum Baptismi, per quod aliquis in Christo renascitur. Ex suppositione autem est necessarium sacramentum poenitentiae. Quod quidem est necessarium non omnibus, sed peccato subiacentibus. Dicitur. n. 2. Paralip. vii. Et tu Deus infortium, non posuisti poenitentiam in istis, Abraham, Isaac, & Iacob, his qui tibi non peccauerunt. Peccatum. a. cum consummatum fuerit, generat mortem: ut dicitur Iacob. 1. & ideo necessarium est ad salutem peccatoris, quod peccatum remoueat ab eo. Quod quidem non potest fieri sine poenitentia sacramento in quo operatur virtus passionis Christi per absolutionem, sacer-

Sup q. 65. ar. 1. cor. & ar. 2. ad 4. & ar. 4. cor. & 4. dist. 14. q. 2. ar. 5. & in princ. expof. lit. & 4. con. c. 71.

Aug. in hoc loco, som. 82

Extr. 7.
colligitur.
115.

sacerdotis, simul cum opere penitentis, qui cooperatur gratia ad destructionem peccati. Sicut enim dicit Aug. super Ioann. Qui creavit te sine re, non iustificabit te sine re. Unde patet, quod sacramentum penitentiae est necessarium ad salutem post peccatum: sicut medicatio corporis, postquam homo in morbum periculosum incidit.

Ad 1. ergo dicendum, quod Gloss. illa videtur esse intelligenda de eo, cui adest bona voluntas sine interpolatione, que fit per peccatum: talis enim non habet tristitia causam. Sed ex quo bona voluntas tollitur per peccatum, non potest restitui sine tristitia, quia quis dolet de peccato praterito: quod pertinet ad penitentiam.

Ad 2. dicendum, quod ex quo aliquis peccatum incurrit, charitas, scilicet, & misericordia non liberant hominem a peccato sine penitentia. Requiritur enim charitas, quod homo doleat de offensa in amicum commissa, & quod amico homini studeat satisfacere. Requiritur etiam ipsa fides, ut per virtutem passionis Christi, que in sacramentis Ecclesie operatur, quis a iustificari a peccatis. Requiritur etiam ipsa misericordia ordinata, ut homo subueniat penitenti suo miseris, quam per peccatum incurrit: secundum illud Proverb. 14. Miseros facit populus peccatum. Unde Eccles. 30. dicitur, Misereere anima tue plebem Deo.

q. 64. ar. 3.

Ad tertium dicendum, quod ad potestatem excellentem, quam solus Christus habuit (ut supra dictum est) pertinet, quod Christus effectum sacramenti penitentiae, qui est remissio peccatorum, contulerit mulieri adultera sine exterioris penitentiae Sacramento, licet non sine interiori penitentia, quam ipse in ea per gratiam est operatus.

COMMENTARIUS.

Con. Tri.

Respondet D. Th. hoc sacramentum esse necessarium non omnibus, sed peccatoribus. Quod intelligendum est de eis, qui post Baptismum in peccatum mortale inciderunt, iuxta doctrinam Con. Tri. sel. 1. c. 1. & 2. Nam, ut supra notauimus, nec peccata ante Baptismum commissa, sunt materia huius sacramenti, ut per illud tollenda sine, neque venialia peccata necessitatem inducunt huius sacramenti, cum vitam spirituales non auferant. Quamuis autem D. Tho. hanc sententiam ut certam doceat, nullam tamen eius probationem affert, nisi hanc solam, quod virtus passionis Christi operatur in hoc Sacramento per absolutionem sacerdotis, & opus penitentis ad destructionem peccati. Quæ ratio ad summum probat, hoc sacramentum esse vile, aut efficax ad salutem, vel remissionem peccati, non tamen probat, esse necessarium, quia ad hoc non satis est, ut virtus passionis Christi in hoc operetur Sacramento, sed necesse est, ut per solum illud talem effectum conferat. Nam si sint alia media sufficientia ad talem effectum, non erit hoc necessarium. Illa vero propositio exclusiua, neque à D. Tho. probata, neque assumpta est. Dicendum vero est, D. Tho. in eo sensu propositioem illam sumpsisse, scilicet sacramentum esse vnicum instrumentum à Christo institutum, ut per illud, vel in ordine ad illud virtus passionis eius ad hunc effectum præstet operetur. Ad hoc autem probandum rationem illam indicat D. Tho. quam superiori disp. sect. 1. nu. 3. explicatam reliquimus.

ARTICVLVS VI.

Virum Penitentia sit secunda tabula post naufragium.

4. dist. 2. q. 1.
ar. 3. ad 5.
q. 14. q. 1. ar.
2. q. 4. ad d.
26. q. 4. ar. 1.
q. 1. ad 1.
Gloss. Hier. in
alium locum
rom. 5.

Ad sextum sic proceditur. Videtur quod penitentia non sit secunda tabula post naufragium. Quia super illud Isai. 2. Peccatum suum quasi Sodoma prædicauerunt: dicit Gloss. Secunda tabula post naufragium, est peccata abscondere. Penitentia autem non abscondit peccata, sed magis ea resolat. Ergo penitentia non est secunda tabula. Præterea. Fundamentum in edificio non tenet secundum, sed primum locum. Penitentia autem in spirituali edificio est fundamentum, secundum illud Hebr. 6. Non rursus faci-

entes fundamentum penitentia ab operibus mortuis. Unde & præcedit ipsum Baptismum, secundum illud Actor. 2. Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Ergo penitentia non debet esse secunda tabula.

Præterea. Omnia sacramenta sunt quadam tabula, id est, remedia contra peccatum. Sed penitentia non tenet secundum locum inter sacramenta, sed magis quartum: ut ex supra dictis patet. Ergo penitentia non debet dici secunda tabula post naufragium.

Sed contra est, quod Hieronymus dicit, quod secunda tabula post naufragium est penitentia.

Respondet dicendum, quod id quod est per se, naturaliter prius est eo quod est per accidens: sicut & substantia prior est accidente. Sacramenta autem quadam per se ordinantur ad salutem hominis, sicut Baptismus, qui est spiritualis generatio, & Confirmatio, que est spirituale augmentum: & Eucharistia, que est spirituale nutrimentum. Penitentia autem ordinatur ad salutem hominis, quasi per accidens, supposito quodam, scilicet ex suppositione peccati. Nisi enim homo peccaret actualiter, penitentia non indigeret: indigeret tamen Baptismo, & Confirmatione, & Eucharistia. Sicut & in vita corporali non indigeret homo medicatione, nisi infirmaretur: indigeret autem homo per se ad vitam generatone, augmento, & nutrimento. Et ideo Penitentia tenet secundum locum respectu status integritatis, qui conferitur, & conseruatur per sacramenta prædicta. Unde & metaphorice dicitur secunda tabula post naufragium. Nam primum remedium mare transeuntibus est, ut conferuentur in nauem integra: secundum autem remedium est, post nauem fractam, ut quis tabula adhaereat. Ita etiam primum remedium in mari huius vite est, quod homo integritatem seruet: secundum autem remedium est, si per peccatum integritatem perdidit, quod per penitentiam redeat.

Ad primum ergo dicendum, quod abscondere peccata contingit dupliciter. Vno modo, dum ipsa peccata sunt. Est autem peius peccare publice, quam occulte: tum quia peccator publicè videtur ex maiori contemptu peccare: tum etiam quia peccat cum scandalo aliorum. Et ideo quoddam remedium est in peccatis, quod aliquis in occulto peccet. Et secundum hoc dicit Gloss. quod secunda tabula post naufragium est peccata abscondere, non quod per hoc tollatur peccatum, sicut per penitentiam, sed quia per hoc peccatum fit minus.

Alio modo aliquis abscondit peccatum prius factum per negligentiam confessionis: & hoc contrariatur penitentia. Et sic abscondere peccatum, non est secunda tabula: sed magis contrarium tabula. Dicitur enim Prou. 28. Qui abscondit scelera sua, non dirigitur.

Ad secundum dicendum, quod Penitentia non potest dici fundamentum spiritualis edificii simpliciter, id est, in prima edificatione: sed est fundamentum in secunda reedificatione, que fit per destructionem peccati. Nam primo reedificandus ad Deum occurrit penitentia. Apóstolus tamen ibi loquitur de fundamento spiritualis doctrine. Penitentia autem, quæ Baptismum præcedit non est Penitentia sacramentum.

Ad tertium dicendum, quod tria præcedentia sacramenta pertinent ad nauem integram, id est, ad statum integritatis: respectu cuius Penitentia dicitur secunda tabula.

Hic articulus non indiget alio commentario, præter illum, qui sumi potest ex dictis superiori disputatione, Sect. 1. num. 4.

ARTICVLVS VII.

Virum hoc sacramentum fuerit conuenienter in noua lege institutum.

Ad septimum sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum non fuerit conuenienter institutum in noua lege. Ea enim, que sunt de iure naturali, institutione non indigent. Sed penitere de malis que quis gessit, est de iure naturali: non enim potest aliquis bonum diligere, quin de contrario doleat. Ergo penitentia non fuit conuenienter instituta in noua lege.

Hiero super illud Isai. 2. Peccatum suum quasi Sodoma 1. 5 q. 6. ar. 2. & 2.

Cia in argu.

0. 0. 0. 0.

4. dist. 22. q. ar. 3.

2. Præ-